

TOG' TURIZMINI RIVOJLANTIRISH MANFAATLARI YO'LIDA INVESTITSIYA RESURLARINI TO'PLASH MEKANIZMLAR ISHLAB CHIQUISH

Xidirov Alimardon Dagarovich

Samarqand davlat arxitektura qurilish universiteti

ORCID: 0000-0001-5281-9411

alimardonxidirov21@gmail.com

Annotatsiya: ushbu maqolada mamlakatimiz turizmni rivojlantirish orqali iqtisodiy samaradorlikka erishish bo'yicha ulkan salohiyatga ega ekanligiga alohida e'tibor qaratilgan. Rossiya mintaqalarida, ayniqsa Shimoliy Kavkazda va Karachay-Cherkes Respublikasida tog'-chang'i kurortlarini rivojlantirishda investitsiya resurslarini to'plashning institutsional va iqtisodiy sharoitlari va mexanizmlarini nazariy asoslash va ishlab chiqish.

Kalit so'zlar: ijtimoiy-iqtisodiy, kapital qo'yilmalar, Karachay-Cherkesiyada, Sayyohlik-rekreatsion, institutsional, byudjeti, mintaq, kurort-rekreatsion, infratuzilmasini, orqali institutsional, imidjini, subregion, landshaftga.

РАЗРАБОТКА МЕХАНИЗМОВ СБОРА ИНВЕСТИЦИОННЫХ РЕСУРСОВ ДЛЯ ПОЛЬЗЫ РАЗВИТИЯ ГОРНОГО ТУРИЗМА

Хидиров Алимардон Дагарович

Самаркандский государственный

архитектурно-строительного университет

Аннотация. В данной статье акцентируется внимание на том, что наша страна имеет большой потенциал для достижения экономической эффективности за счет развития туризма. Теоретическое обоснование и разработка институционально-экономических условий и механизмов развития горнолыжных курортов в регионах России, особенно на Северном Кавказе и в Карачаево-Черкесской Республике.

Ключевые слова: социально-экономические, капитальные вложения, в Карачаево-Черкессии, Туристско-рекреационный, институциональный, бюджет, регион, курортно-рекреационный, инфраструктура, через институциональный, имидж, субрегион, ландшафт.

DEVELOPMENT OF MECHANISMS FOR COLLECTING INVESTMENT RESOURCES FOR THE BENEFIT OF MOUNTAIN TOURISM DEVELOPMENT

Khidirov Alimardon Dagarovich

Samarkand State University of Architecture and Civil Engineering

Abstract. This article focuses on the fact that our country has a great potential to achieve economic efficiency through the development of tourism. Theoretical justification and development of institutional and economic conditions and mechanisms for the development of ski resorts in the regions of Russia, especially in the North Caucasus and the Republic of Karachay-Cherkessia.

Key words: socio-economic, capital investments, in Karachay-Cherkessia, Tourism-recreational, institutional, budget, region, resort-recreational, infrastructure, through institutional, image, subregion, landscape.

Kirish.

Iqtisodiy rivojlanishning jadal sur'atlarini ta'minlashga bo'lgan ehtiyojning ortib borayotgani sarmoyaga yo'naltirilgan iqtisodiy muhitni yaratishni taqozo etmoqda. Aynan investitsiyalarning kirib kelishi ishlab chiqarish ko'lamining kengayishini va iqtisodiyotning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishning yangi, yuqori pog'onasiga chiqishini ta'minlaydi. Shu bilan birga, investitsiya siyosati mintaqa iqtisodiyoti samaradorligini oshirishni belgilaydigan kapital qo'yimlarning ustuvor yo'nalishlarini belgilashi kerak.

Bugungi kunda Karachay-Cherkesiyada tog' turizmi mintaqaviy sanoatni rivojlantirishda multiplikativ effekt yaratishi mumkin bo'lgan soha sifatida qaraladi va ba'zi hududlarda ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish uchun asos bo'ladi. Turizmni rivojlantirish bo'yicha investitsiya konsepsiyasini amalga oshirish pirovardida Qorachay-Cherkesiyaga qo'shimcha sayyohlar oqimini jalb qiladi va buning natijasida ijtimoiy-madaniy xizmatlar va turizm sohasida yangi ish o'rinlari yaratiladi.

Adabiyotlar sharhi.

Jahon xo'jaligining globallashuvi va integrasiyalashuvi kuchayib borayotgan bir davrda turizm tushunchasining mohiyatini to'g'ri talqin etish va uning mohiyatini to'g'ri anglab yetish ham nazariy, ham amaliy ahamiyat kasb etadi. Bu haqda xorijiy va mahalliy olimlarning fikri turli-tuman bo'lib, turlicha qarash va konsepsiyalar mavjud.

Rossiyalik iqtisodchi olim Vinokurov (2004) turizmga "Turizm bu – hordiq chiqarish, davolanish, sport bilan shug'ullanish, ziyorat qilish, biznes qilish maqsadida inson tomonidan bo'sh vaqtda amalga oshiriladigan sayohatdir" deb ta'rif bergan.

O'zbekistonlik iqtisodchi olim To'xliyevning (2010) ta'rifiga ko'ra, turizm bu – turistlar tomonidan amalga oshiriluvchi, aniq belgilangan turistik maqsadlarga ega ommaviy sayohatlar turidir.

Jumladan, Aleksandrova (2002) «Kishilarning doimiy turar joylari va ishlaridan farqlanuvchi joylarga yetib kelishi va joylashishi vaqtida yuzaga keladigan munosabatlar va hodisalar yig'indisi turizmdir», - deb ta'kidlab o'tgan.

Tishukov (2007) esa "Turizm – mamlakat fuqarolari, xorijlik fuqarolar vafuqarolikka ega bo'lmagan shaxslarning doimiy turar joylaridan sog'lomlashtirish, tanishish, kasbiy-ishbilarmonlik, sport, diniy va boshqa maqsadlarda vaqtinchayashab turgan mamlakatidagi haq to'lanadigan faoliyat bilan band bo'lmagan holda vaqtinchalik sayohatlaridir", - degan fikrni bildiradi.

Shuni ta'kidlab o'tish joizki, ayrim xorijiy va mahalliy olimlar turizmning jadal taraqqiyoti alohida tarmoq holidayi industriyadir, degan fikrlarni olg'a surishmoqda.

Tishukov (2007) o'z risolasida "Turizm industriyasi – bu mehmonxona va boshqa joylashtirish vositalari, transport vositalari, umumiy ovqatlanish obyektlari, dam olish obyektlari va vositalari, tanishish, ishbiarmonlik, sog'lomlashtirish, sport va boshqa maqsadlardagi obyektlar, turoperatorlik va turagentlik faoliyatini amalga oshiruvchi tashkilotlar, shuningdek, ekskursiya xizmatlari va gid-tarjimonlar xizmatinamoyon etuvchi tashkilotlar to'plamidir", - deb e'tirof etgan.

Birjakov (2003) esa "Turistik xizmat – turizm maqsadlari, turistik xizmatning yo'nalishi va tabiati, turistik mahsulotga javob beruvchi, umuminsoniy axloq va tartib tamoyillariga mos keluvchi ekskursant yoki turistning ehtiyojlarini ta'minlash va qanoatlantirishga yo'naltirilgan xizmat ko'rsatish sohasidagi maqsadlarga yo'naltirilgan harakatlar yig'indisidir", - degan fikrni bildiradi.

Tadqiqot metodologiyasi.

Mazkur maqolada bilish nazariyasining mantiqiy yondashuv, induksiya va deduksiya, qiyosiy va omilli tahlil, zamon va makon, taqqoslash, monografik ko'zatish kabi usullardan foydalanildi.

Tahlil va natijalar muhokamasi.

O'zining noyob tabiiy sharoitiga ega bo'lgan Karachay-Cherkesiya uchun turizm sohasida iqtisodiy jihatdan eng foydali biznes turlaridan biri katta, zamonaviy, yuqori darajadagi qulaylik va xizmat ko'rsatish darajasiga ega bo'lgan tog'-chang'i kurortlarini qurish va ulardan foydalanish hisoblanadi. Tog'-chang'i kurortlarini shunday hajmda va sifatli qurish kerakki, ular respublika iqtisodiyotini rivojlantirish uchun omil bo'lsin.

Viloyatda tog' turizmini rivojlantirish manfaatlari yo'lida investitsiya resurslarini to'plashning institutsional va iqtisodiy mexanizmlarini shakllantirish bugungi kunning bir qator eng muhim vazifalari, xususan, viloyat byudjeti daromadlarini ko'paytirish, qo'shimcha ish o'rinlari yaratish, turizm darajasini oshirish kabi bir qator muhim vazifalarni hal etishga yordam beradi. dissertatsiya tadqiqoti mavzusini ishlab chiqishning dolzarbligini belgilaydigan kurort va rekreatsion mintaqa aholisining farovonligi va boshqalar.

Rossiya iqtisodiy rivojlanishining hozirgi bosqichida mintaqaviy iqtisodiyotga investitsiyalarni jalb qilishning mintaqaviy muammolarini, xususan, turizmni rivojlantirishga investitsiyalarni jalb qilish muammolarini o'rganishga e'tibor va qiziqish ortib bormoqda.

Turistik xizmatlar sohasini rivojlantirishning nazariy va uslubiy muammolari, uning mintaqa iqtisodiyotiga ta'siri, investitsiya faolligini rag'batlantirish mexanizmlarini ishlab chiqish rus va xorijiy olimlarning ishlarida o'rganilgan.

Shu bilan birga, mintaqada turizmni rivojlantirishda investitsiya resurslarini to'plash muammolari bo'yicha keng ko'lamli tadqiqotlar olib borilayotganiga qaramay, ijtimoiy-iqtisodiy, tashkiliy, moliyaviy, huquqiy, ijtimoiy-iqtisodiy, iqtisodiy va iqtisodiy sohalarni rivojlantirishning ilmiy jihatdan yetarli darajada tadqiq etilmaganiga e'tibor qaratilmoqda. kurortga yo'naltirilgan mintaqada kon turizmi sohasida investitsiya faoliyatini rag'batlantirish bo'yicha mintaqaviy siyosatni amaliyotga tatbiq etish bilan bog'liq masalalar.

Mavzu maqsadiga erishish quyidagi vazifalarni hal qilishni talab qiladi:

- Rossiyada tog' turizmini rivojlantirishning ustuvor yo'nalishlarini aniqlash;
- tog' turizmini rivojlantirish bo'yicha jahon tajribasini ko'rib chiqish;
- Shimoliy Kavkazda tog' turizmini rivojlantirishga investitsiyalarni jalb qilishning dolzarbligini asoslash va Shimoliy Kavkaz milliy respublikalarining tog'li hududlarida investitsiya muhitini shakllantirish xususiyatlarini yoritib berish.
- hududda turizm sohasi holatini monitoring qilish va uni rivojlantirishga yo'naltirilgan investitsiyalarni tahlil qilish;
- hududiy bozor segmenti sifatida tog' turizmini rivojlantirishning istiqbolli yo'nalishlarini belgilash;
- tog' turizmini rivojlantirishga investitsiya resurslarini jalb qilishni osonlashtiruvchi va to'sqinlik qiluvchi omillarni aniqlash;
- kurort-rekreatsion mintaqa turizmi sohasidagi investisiya faoliyatini davlat tomonidan tartibga solish mexanizmlarini asoslash;
- Qorachay-Cherkes Respublikasida tog' turizmiga investitsiya manbalarini to'plash jarayonini axborot bilan ta'minlash yo'nalishlarini belgilash;
- tog' turizmi sohasida investitsiya faoliyatini rag'batlantirishning institutsional vositalarini ishlab chiqish

Tog' turizmi sektorining faoliyatini tartibga soluvchi me'yoriy-huquqiy baza Rossiya Federatsiyasi Qonunchilik Assambleyasi tomonidan qabul qilingan davlat huquqiy hujjatlari, Rossiya Federatsiyasi Prezidentining farmonlari, Rossiya Federatsiyasi Hukumatining farmonlari va qarorlari bilan ifodalanadi.

Hududni rivojlantirish uchun qulay tabiiy sharoitga va ancha yuqori iqtisodiy salohiyatga ega bo'lgan Shimoliy Kavkazning tushkun mintaqalarida tog' turizmini rivojlantirish multiplikativ ta'sir ko'rsatishi haqidagi pozitsiyani asoslashdan iborat. Butun mintaqaning hududiy-iqtisodiy kompleksi va mintaqaning rekreatsion resurslarining raqobatbardosh afzalliklarini kapitallashtirishga, umuman mintaqada ham qulay investitsiya muhitini

yaratishga qaratilgan tizimli institutsional va iqtisodiy sharoitlar va mexanizmlarni shakllantirish orqali institutsional kamchiliklarni bartaraf etishni o'z ichiga oladi va ayniqsa, tog' turizmi rivojlanayotgan hududlarda muhim ahamiyat kasb etadi. Bularga:

1. Turizm sohasining xizmat ko'rsatish sohasining muhim bo'g'ini sifatida kurortga yo'naltirilgan hududning iqtisodiy tizimidagi ahamiyati, turdosh tarmoqlarning rivojlanishiga turtki bo'lishi strategiyasini ishlab chiqishni taqozo etadi. tog'-chang'i kurortlarini rivojlantirishga investitsiyalarni jalb etish bo'yicha investitsiyalardan maksimal dividend olishga qaratilgan investorlarning manfaatlarini, shuningdek, tabiiy resurslarni saqlash, ekologik tozalikni saqlash bilan bog'liq mintaqaviy ustuvorliklarni hisobga olgan holda kompleks chora-tadbirlar belgilandi. hudud, mahalliy aholining daromadlari darajasini va ularning farovon yashashini ta'minlash.

2. Qorachay-Cherkes Respublikasi rekreatsion-turistik majmuasining hozirgi holati quyidagi xususiyatlar bilan tavsiflanadi: mehmonxona xo'jaligining etarli darajada rivojlanmaganligi, umuman olganda etarli darajada emasligi; chang'i liftlari va chang'i yonbag'irlarida yuqori darajada eskirish; maxsus yo'naltirilgan turizm infratuzilmasi va tayyorlanayotgan kadrlar yetarli darajada rivojlanmaganligi; joriy turistik ma'lumotlar bilan yomon axborot ta'minoti; turizm mahsulotlarini ilgari surish masalalarida harakatlarni muvofiqlashtirishning yo'qligi, shuningdek, zamonaviy yuqori tezlikdagi Kavkaz kommunikatsiyalarining yo'qligi; ishbilarmonlik muhitida investitsiya xavfi ortib borayotgan hudud sifatida rivojlangan mintaqaga imidji.

3. Investitsiya faoliyatiga ta'sir qilish dastaklaridan biri tegishli bozor institutlarini shakllantirish va ularni mintaqadagi tadbirkorlik faoliyatining ijtimoiy-iqtisodiy sharoitlariga moslashtirish bo'lishi mumkin. Kurort va rekreatsion mintaqaning investitsiya bozorida muvozanatga erishish tadbirkorlik faoliyatini rag'batlantiradigan va mintaqaviy iqtisodiyotning ushbu sohasiga (kredit, sug'urta, moliyaviy va boshqalar) moliyaviy resurslarni jalb qiladigan to'liq institutsional mexanizmlarni shakllantirish bilan bog'liq. Karachay-Cherkesiya iqtisodiyoti turistik-rekreatsion kompleks hududini rivojlantirish va rivojlantirish kabi keng ko'lamlı muammolarni hal qilish uchun uzoq vaqt davomida o'z moliyaviy resurslarining etishmasligi bilan tavsiflanadi.

4. Dombay-Arxiz turistik va turizm boshqarmasi negizida tashkil etilgan axborot tarmog'i orqali korxonalar to'g'risidagi ma'lumotlarni oshkor qilish tizimi asosida korxonalar faoliyatining shaffofligini oshirish hududga sarmoya jalb etishning muhim vazifalaridan biridir. sayyohlik korxonalariga taklif etilayotgan investitsiya loyihasi haqidagi ma'lumotlarni ko'proq potentsial investorlar e'tiboriga etkazish imkonini beradigan dam olish majmuasi

5. Tog' turizmiga sarmoya kiritish manbalarini to'plash jarayonini axborot bilan ta'minlash bir vaqtning o'zida ikki yo'nalishda amalga oshirilishi kerak: potentsial investorlarni hududning turizm-rekreatsion kompleksining investitsiya salohiyati va hududiy hokimiyat organlari tomonidan yaratilgan qulay soliq muhiti to'g'risida xabardor qilish. Karachay-Cherkes Respublikasida turizm sohasida, shuningdek, mintaqaning tog'-chang'i turizmi markazi sifatida imidjini axborot bilan ta'minlash, mintaqaviy turizm mahsulotlarini potentsial xaridorlarga qaratilgan.

6. Davlat hokimiyatining hududiy tuzilmalarini zamonaviy bozor turizmi infratuzilmasini – Dombay-Arxiz sayyohlik-rekreatsion kompleksi boshqarmasi huzurida tadbirkorlarga yuridik xizmatlar ko'rsatuvchi maslahat byurolari tashkil etishni yaratishga yo'naltirish maqsadga muvofiq; mehmon uylari qurish uchun ipoteka krediti berish (turizm sohasida kichik biznes sohasida faoliyat yurituvchi tadbirkorlar); tadbirkorlarni hududlararo darajada axborot bilan ta'minlash (konferentsiyalar, ko'rgazmalar, ma'lumot turlarida ishtirok etish).

7. Mintaqada tog' turizmini rivojlantirishga investitsiyalarni jalb etishning asosiy mexanizmlaridan biri sifatida Qorachay-Cherkes Respublikasida tog' kurortlarini rivojlantirishning maqsadli dasturini ishlab chiqishda maqsadli dasturiy yondashuvdan foydalanish maqsadga muvofiq ko'rinadi. mintaqaga xalq xo'jaligi kompleksining cheklangan,

lekin asosiy rivojlanish pozitsiyalarida iqtisodiy jarayonlarga bevosita ta'sir ko'rsatish imkoniyatini beradi

Turistik-rekreatsion mintaqa sharoitlariga moslashtirilgan tog' turizmi sohasida investitsiya jarayonini rag'batlantirishning institutsional-iqtisodiy sharoitlari va mexanizmlari majmuasini ishlab chiqishdadir.

1. Tog' turizmi sohasida turistlar oqimini shakllantirish jarayonlarining o'ziga xos xususiyatlari aniqlandi, bunga bir qator omillar asosan ta'sir qiladi: narx omillari (turning narxi, obuna, xizmat ko'rsatish); yo'llar taklifi (qiyinchilik darajasi, jihozlar); transportdan foydalanish imkoniyati (to'g'ridan-to'g'ri charterlar, parvoz vaqtlari); tabiiy va iqlimiy omillar (ob-havoning barqarorligi, muzlik chang'isi, qor qoplaminig xususiyatlari) va boshqalar (valyuta kurslari, bojxona rasmiylashtiruvlari va boshqalar).

2. Turistik mintaqaning tabiiy sharoiti va resurslari, turistik -rekreatsion qiymati va infratuzilmaviy tarkibiy qismining umumiy iqtisodiy bahosi berilgan va Qorachay-Cherkes Respublikasining tog'-chang'i kurortlari hududining iqtisodiy salohiyati tahlil qilingan. tog' turizmi sektori mintaqada uzoq muddatli iqtisodiy o'sishning muhim tarkibiy qismi sifatida qaraladi.

3. Turizmni rivojlantirishga to'g'ridan-to'g'ri investitsiyalarni jalb etishga qaratilgan chora-tadbirlar belgilandi, jumladan:

- to'g'ridan-to'g'ri investitsiyalarni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash, mintaqadagi investitsiya faoliyatini moliyaviy qo'llab-quvvatlash va yordam berish;
- potentsial investorlarni jalb qilish bo'yicha rag'batlantirish strategiyalarini amalga oshirish;
- salohiyatli investorlar uchun samarali axborot tizimini yaratish;
- potentsial investorlar oldida mintaqaning qulay imidjini shakllantirish uchun investitsiya strategiyasini amalga oshirish.

4. Qorachay-Cherkes Respublikasida tog' turizmni rivojlantirish bo'yicha istiqbolli investitsiya loyihalarini kompleks iqtisodiy baholash amalga oshirildi, uning asosida Dombay va Arxiz tog'-chang'i kurortlarini elita tog'-chang'i sporti sifatida rivojlantirish strategiyasi taklif etildi. tog' iqlim kurortlari birinchi navbatda havaskor chang'ichilar uchun.

5. "Dombay-Arxiz" turistik-rekreatsion kompleksi ma'muriyatida yagona hududiy turistik operator bo'limi, axborot markazi, konsalting bo'limlari, sug'urta jamg'armasi, audit palatasini o'z ichiga olgan yangi boshqaruv tuzilmasi taklif etildi.

6. Turizm sohasida davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash chora-tadbirlarini amalga oshirish mexanizmi ishlab chiqildi, jumladan:

- hududlarda vakolatxonalar tarmog'iga ega bo'lgan respublika axborot-tahliliy turizm markazini (RRIM) tashkil etish;
- PR kampaniyalarini o'tkazish va Karachay-Cherkesiyaning turizm uchun qulay hudud sifatida imidjini yaratish bo'yicha chora-tadbirlarni amalga oshirish;
- mahalliy davlat hokimiyati organlarini jalb qilgan holda yirik mintaqalararo, Rossiya va xalqaro turizm ko'rgazmalarida yagona hududiy integratsiyalashgan stand bilan ishtirok etishni tashkil etish;
- kichik biznes sohasida investitsiya loyihalarini ishlab chiqish va amalga oshirishni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash;
- ustuvor turistik hududlarda ijtimoiy va transport infratuzilmasini qurish va rekonstruksiya qilishni moliyalashtirish;
- federal va mintaqaviy maqsadli dasturlarda Karachay-Cherkes Respublikasining ishtiroki bo'yicha ishlarni faollashtirish;
- mahalliy davlat hokimiyati organlariga o'z hududlarida turizmni rivojlantirishga ko'maklashish;
- tog' turizmi sohasida faoliyat yurituvchi korxonalar, firma va kompaniyalarning tarmoqlararo va hududlararo o'zaro hamkorligini muvofiqlashtirish;

• statistik hisobni tashkil etish va turizm resurslari, turizm faoliyati sub'ektlari reyestrini yaratish, shuningdek, turistik oqimlar monitoringi.

Tog'-chang'i sohasida xalqaro sayyohlik sayohatlarining aniq qaydlari yo'q. Faqatgina milliy chang'i assotsiatsiyalarining tarqoq ma'lumotlariga asoslanib, xizmat ko'rsatish sohasining ushbu segmentida sayyohlar oqimi haqida ba'zi taxminlarni aytish mumkin.

Jahon bozorining potentsiali 70 million chang'ichilarni tashkil etadi, ulardan 55 millioni tog' chang'ichilari bo'lib, Shimoliy Amerika (20 million kishi), Yaponiya (24 million kishi), Evropa (25 million kishi) asosiy yo'nalishlar hisoblanadi. Chang'ichilarning Yevropa oqimi Germaniya (5,5 million kishi), Frantsiya (5 million kishi), Skandinaviya (5 million kishi), Avstriya (4 million kishi) va boshqalarda shakllangan.

Rossiyada aholi daromadlarining o'sishi va sog'lom turmush tarzini ommalashtirish, ko'kalamzorlashtirishga bo'lgan talablarning oshishi Rossiya Federatsiyasida sayyohlar - chang'ichilar oqimining ko'payishiga olib keladi. Shu bilan birga, chang'ichilarning turistik oqimi ichki va tashqi turlarga bo'linadi. Yuqori daromadli iste'molchilar Avstriya, Frantsiya va Shveysariyadagi chang'i markazlariga sayohat qilishga ko'proq e'tibor berishadi. Ichki tog' turizmi asosan shahar aholisining qishloq turistik markazlariga sayohatlari yoki tog'li hududlarda joylashgan sanatoriylarda yo'llanmalar bo'yicha dam olishlari bilan ifodalanadi.

Narx darajasi mezoniga ko'ra, quyidagi guruhlar ajratiladi:

- qimmat xizmatlarga ega mamlakatlar (Frantsiya, Shveysariya);
- oraliq guruh (Avstriya, Italiya, Skandinaviya, Amerika);

Ebzeev X I Rossiya Federatsiyasi mintaqalarida tog' turizmini rivojlantirish istiqbollari (Qorachay-Cherkes respublikasi misolida) Diss Sochi 2003 C 131 C 122.

- arzon bozorlar (Sharqiy Yevropa, Turkiya).14

Evropada chang'ichilarni an'anaviy ravishda qabul qiladigan asosiy davlatlar Avstriya, Shveysariya va Frantsiyadir

Avstriya 35%

Frantsiya 18%

Shveysariya 19%

Boshqa 18%

Italiya 10%

Rossiyaning tog'-chang'i kurortlari dunyo miqyosida kam tanilgan, bundan tashqari, so'nggi yillarda Rossiyadan Evropadagi tog'-chang'i kurortlariga sayyohlar oqimi ko'paymoqda. Tog'-chang'i turizmining jadal rivojlanishi taxminan 10 yil oldin boshlangan. Bu vaqt ichida u mavsumda taxminan 100 million dollar aylanmasi bilan ommaviy dam olish shakliga aylandi.

Xulosa va takliflar.

Yuqoridagilardan xulosa qilib aytadigan bo'lsak sayyohlik-rekreatsion kompleks va uning qismi bo'lmish tog' turizmining rivojlanishi bir qator ijobiy va salbiy natijalar bilan birga keladi, bu esa turizmning tarmoqlararo kompleks sifatidagi o'ziga xos xususiyatlarini hisobga oladigan yanada takomillashtirilgan boshqaruv mexanizmini yaratishni taqozo etadi. respublika iqtisodiyotining bir qancha tarmoqlarini birlashtiradi, hosil qiladi va rivojlanishini qo'llab-quvvatlaydi. Turizmning iqtisodiy klasterlardan biri sifatida rivojlanishi iqtisodiyotni tarkibiy qayta qurishga yordam beradi va uning jadal rivojlanishini rag'batlantiradi.

Adabiyotlar /Литература/Reference:

Тўхлиев И.С., Қудратов Ғ.Х., Пардаев М.Қ. (2010) Туризмни режалаштириш. Дарслик.-Тошкент, «Иқтисодиёт-молия» нашриёти. -254 бет.

Винокуров М.А. (2004) Что такое туризм?/научная статья- www.dissercat.com

Тишуков Ю.В. (2007) Потребитель на рынке туристических услуг. –Ростов-на-Дону: Феникс., - 4 с.

Биржаков М.Б. (2003) Туристические услуги, работы, товары. –Москва–Санкт-Петербург: Издательство «Невский фонд» – «Издательский дом Герда», С.108.

Александрова А.Ю. (2002) Международный туризм. Учебник. –М.: Аспект Пресс., 470 с.